

Vorbereiding: Gezegend met Israël

SCHRIFTGEDEELTE

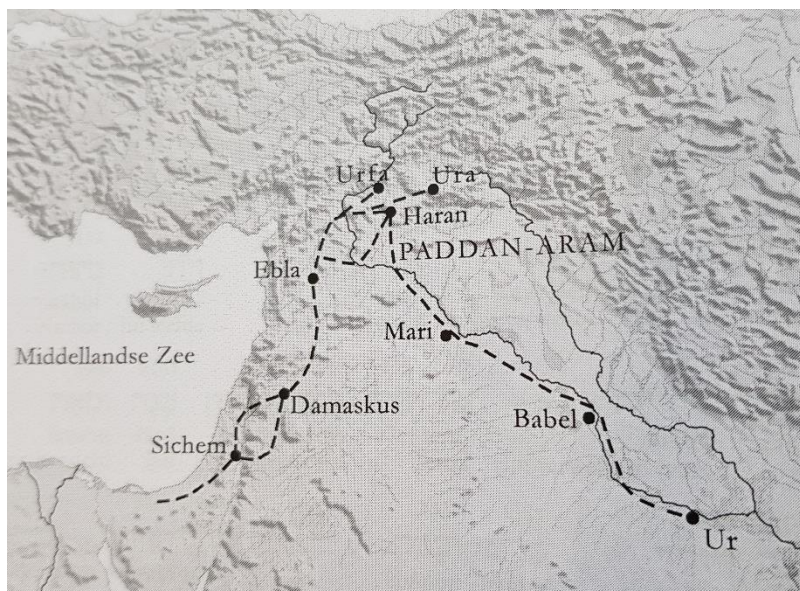
Genesis 12:1-9

THEMA

Gezegend met Israël

EXEGESE

Genesis 12:1-9

Vooraf

We ontmoeten Abram voor het eerst in Genesis 11 (vanaf vers 26). Hij woont met zijn familie in Ur der Chaldeeën, gelegen in het huidige Irak (het gebied heette toen Mesopotamië, wat 'tussen de rivieren' betekent). In deze stad werd de maangod Sin vereerd. Jozua 24:2 vertelt dat ook Abrams familie 'andere goden' diende.

In hoofdstuk 11:31 staat dat Terah zijn zoon Abram, schoondochter Saraï en kleinzoon Lot meeneemt vanuit Ur der Chaldeeën om naar Kanaän te gaan. Ze blijven echter in Haran wonen. Dit lijkt een grote omweg, maar is in feite de gebruikelijke route van Mesopotamië naar Kanaän. Zo hoefden reizigers niet door de dorre woestijn, maar konden ze via vruchtbare streken reizen.

Sommige uitleggers denken dat het 'Ur' van Abram dichterbij Haran gelegen moet hebben (Haran lag in het huidige noorden van Syrië). Aan de naam Ur is toegevoegd 'van de Chaldeeën'. De Chaldeeën waren de latere bewoners van Mesopotamië. Ook in

Handelingen 7:2-3 staat dat Abram geroepen is in Mesopotamië. Daarmee ligt het meer voor de hand om uit te gaan van een ligging in het zuiden van Irak.

Genesis 12:1-9

Vers 1 De HEERE verschijnt aan Abram en zegt: 'Ga uit uw land en uit uw maagschap (familie), en uit uw vaders huis, naar het land, dat ik u wijzen zal'.

Sommige uitleggers zijn van mening dat Abram deze roeping gekregen heeft in Haran waar hij met zijn vader, vrouw en neef woonde. 'Uw land' is dan Haran. De volgorde in Genesis 11 en 12 klopt dan precies.

Volgens Handelingen 7:2-3 krijgt Abram deze roeping echter al in Ur. Dat betekent dan dat Genesis 12:1 eerder plaatsvond dan Genesis 11:31. Dit hoeft echter geen probleem te zijn, omdat de schrijver de tekst in hoofdstuk 11 duidelijk naar inhoud rangschikt, niet naar tijdsvolgorde. Genesis 1-11 is een eenheid, vanaf hoofdstuk 12 begint de geschiedenis van Abram. Sommige uitleggers denken aan een dubbele roeping, zowel in Ur (Handelingen 7:2-3) als in Haran (Genesis 12:1-4). Op deze wijze willen ze Genesis 11:31 in de tijd voor Genesis 12:1 kunnen plaatsen. De Schrift spreekt echter nergens over een dubbele roeping.

De opdracht betekent het verlaten van al het bekende en het gaan naar het onbekende. De HEERE spreekt over het verlaten van drie kringen: zijn land, zijn familie (maagschap) en zijn vaders huis. Na het vertrek uit Ur verlaat Abram zijn land en een deel van zijn familie (zijn broer Nahor). Na het vertrek uit Haran heeft hij alleen zijn vrouw en zijn neef Lot over. Het is niet duidelijk of zijn vader in Haran is achtergebleven of inmiddels is gestorven.

De Bijbel geeft geen aandacht aan de vraag hoe God sprak: met een hoorbare stem, in Abrahams gedachten, in zijn geweten, of in een droom of visioen zoals Jakob en Jozef die ontvingen. Abraham kreeg kennis aan de Schepper en Onderhouder van het leven, de God die ook sprak in het leven van zijn voorouders. Dat de HEERE Abram roept is een bewijs van Gods verkiezende genade. In een familie waar 'andere goden' gediend werden, kiest de HEERE uit genade een man uit langs wiens nageslacht Hij Zijn heilsplan wil gaan uitvoeren. Daar mogen we Gods wijsheid en genade in bewonderen. Abrams roeping stemt ook tot verootmoediging: het laat zien dat de HEERE begint, waar van de kant van ons mensen niets te verwachten is (zie Joz. 24:3). Abrams roeping is tenslotte ook een bemoediging. Als de HEERE zo genadig is dat Hij een heidense afgodendienaar verkiest, dan is er hoop voor de grootste zondaar. Op deze genade van God mogen we pleiten in ons gebed (zie Neh. 9:7).

De opdracht die Abram krijgt is niet eenvoudig. De cirkel wordt steeds nauwer getrokken: land, familie, het huis van zijn vader. In onze tijd is familie belangrijk voor sociale band. In de tijd van Abram ging dat nog veel verder. Familie bood financiële hulp en fysieke bescherming tegen allerlei gevaren. Abram moest ook breken met de goden. Voor de oude oosterling was de macht van de goden namelijk beperkt tot het gebied waar ze vereerd werden. Abram moest echt alles

los laten: familie, economische zekerheid, veiligheid, zijn goden. Om een onbekende toekomst in te gaan. Alleen vertrouwend op de HEERE, die hem riep. Opvallend is dat de HEERE Abram niet vertelt wélk land Hij hem wijzen zal. Daarmee wordt Abrams gehoorzaamheid, geloofsvertrouwen en geduld op de proef gesteld (zie Hebr. 11:8).

Vers 2 Bij de roeping geeft de HEERE ook een aantal grote beloften. Vers 2 noemt drie beloften aan Abram:

- een groot nageslacht (u maken tot een groot volk)
- zegen
- een grote naam

Heel duidelijk sluiten deze beloften aan bij de offers die Abram moet brengen: het loslaten van familie, economische belangen en zijn reputatie. Abram en Sarai konden geen kinderen krijgen (Gen. 11:30). Kinderloos sterven betekent niet alleen dat Abram geen nieuwe familie zou krijgen, maar ook dat zijn naam niet doorgegeven zou worden. De HEERE weet dit en juist daarom belooft Hij om Abram tot een groot volk te maken. Vruchtbaarheid is in het Oude Testament een belangrijk teken van Gods zegen.

De tweede belofte is de zegen. Terecht onderscheiden we vandaag zegen van materiële voorspoed. Een kind van God is rijk gezegend. Hij of zij mag voor eeuwig bij God zijn. De zegen begint nu, maar is later volkomen. Het Nieuwe Testament laat dit heel duidelijk zien. In het Oude Testament is de zegen echter ook gericht op het leven hier op deze aarde. Als het volk Israël de HEERE dient, belooft God vrijheid en voorspoed. De zegen voor Abram betekent hier ook dat God materieel voor hem zorgt, nu hij de economische banden doorsnijdt met zijn familie (zie verder de woordstudie over 'zegen').

De derde belofte is de belofte van een grote naam. Als Abram naar een ander lang gaat, komt hij als een volslagen onbekende binnen. Vriendschap, verbondenheid, het respect wat hij opgebouwd heeft in Ur en Haran, kan hij niet meenemen. God Zelf zorgt dat Abram weer een grote naam krijgt.

Vers 3 De beloften die de HEERE geeft blijven echter niet beperkt tot Abram zelf. Gods verkiezing van Abram is niet het einddoel. God wil Abram gebruiken om daarin alle geslachten van de aardbodem te zegenen. Vers 2 eindigt met de woorden 'en wees een zegen'.

De HEERE verkiest Abram om alle geslachten van de aardbodem te zegenen. Allereerst gaat het over het nageslacht van Abram zelf: het volk Israël. Maar net als Abram is Israël niet het einddoel van Gods verkiezing. Israël is geroepen om het licht van de wereld te zijn. Gods verkiezend handelen stopt daarmee niet met Israël. Door het geloof in de HEERE Jezus Christus worden ook gelovigen uit de andere volken toegevoegd. Ook zij zijn op deze wijze het nageslacht van Abram (Rom. 4:13-17; Gal. 3:7).

De HEERE zegt: 'En Ik zal zegenen, die u zegenen, en vervloeken, die u vloekt.' Het is niet om het even hoe mensen ten opzichte van Abram staan. Er is geen mogelijkheid om neutraal te zijn: het is voor of tegen. Het gaat óf om erkenning van de positie van Abram en navolging óf verzet tegen Abram en dus tegen God. Door de eeuwen heen hebben we gezien welke reactie het nageslacht van Abram, het volk Israël, heeft opgeroepen. Het kwaad van het antisemitisme (=Jodenhaat) komt voort uit de haat tegen Abram en de God van Abram. Gods verbond met Israël is niet opgehouden te bestaan. De HEERE zegent wie Abram zegent, maar straft wie Abram vloekt. De vloek is het tegenovergestelde van de zegen. Abram krijgt de belofte, dat 'in hem' alle geslachten van de aarde gezegend zullen worden. Deze zin heeft twee betekenissen, die elkaar niet uitsluiten maar aanvullen:

- Met 'in u' wordt eigenlijk 'in Abrams zaad (nageslacht)' bedoeld. En bij dat 'zaad' of nageslacht gaat het uiteindelijk om de HEERE Jezus, Die uit Abram geboren wordt. In Hém ontvangen mensen dé zegen. We hebben hier dus een Messiaanse belofte!
- De Hebreeuwse uitdrukking voor 'in u' kan ook vertaald worden als: 'met u'. De betekenis is dan, dat alle geslachten der aarde samen met Abram gezegend worden. Zo wordt de tekst uitgelegd in Galaten 3:8-9. Wie door een waar geloof de toevlucht neemt tot Christus, wordt gezegend samen met de gelovige Abram. Paulus schrijft in Romeinen 11:17 dat de gelovigen uit de volken ingeënt worden in Abrams nageslacht, het volk Israël.

Vers 4 Abram gáát. Hier blijkt enerzijds zijn geloofsgehoorzaamheid (zie ook Hebreeën 11:8): Abram is gehoorzaam aan de opdracht van de HEERE. Anderzijds blijkt zijn geloofsvertrouwen: de HEERE had ook beloften gegeven. Lot, de zoon van Abrams broer Haran, die al was overleden in Ur (Gen. 11:27-28), gaat mee.

Vers 5 Al het bezit dat Abram in Haran verworven had, onder andere zijn vee, gaat mee. 'De zielen/mensen die zij verkregen hadden' zijn de slaven. Abram gaat naar Kanaän, maar weet op dat moment nog niet dat dít het door God beloofde land is.

Vers 6 Sichem ligt in het midden van Kanaän. Abram komt bij 'het eikenbos Moré'. Het Hebreeuwse woord voor 'eikenbos' kan ook vertaald worden met 'eikenboom' of 'terebint' (tegenwoordig terpentijnboom genoemd). Het woord 'Moré' kan de naam van een persoon zijn, maar kan ook vertaald worden met: 'leraar', 'waarzegger'. Waarschijnlijk gaat het hier om een 'heilige' boom die de Kanaänieten gebruikten om de wil van de goden te raadplegen. Ze legden hun vragen voor aan deze boom en meenden dat de goden antwoord gaven door het geritsel van de bladeren. In de tekst staat dat de Kanaänieten toen ter tijd in het land woonden. Dit staat er niet zomaar. De Kanaänieten stonden bekend om hun goddeloosheid en afgodendienst. Izak en Jakob mochten niet trouwen met een vrouw uit de

Kanaänieten (Gen. 24:3; 28:1). Kanaän was de zoon van Cham, die vervloekt werd vanwege de daad van zijn vader (Gen. 9:25; Zach.a 14:21). De tekst laat het contrast zien tussen Abram en de inwoners van het land. Het land is beloofd aan Abram, maar is nog vol van afgodendienst.

Vers 7 Op déze plaats, de woonplaats van de vervloekte, heidense Kanaänieten, waar ze bovendien één van hun heilige plaatsen hebben (zie ook Hos. 4:13), laat de HEERE Abram weten dat Hij dít land aan Abrams nageslacht zal geven. Abram ziet daar op dat moment helemaal niets van (zie Hand. 7:5). Deze belofte vraagt om geloof!

Op precies dezelfde plaats, bij de heilige boom, bouwt Abram een altaar voor de HEERE. Met dat altaar heeft Abram het volgende willen uitdrukken: dankbaarheid voor de belofte, een gebed om de vervulling ervan en een (ook voor de Kanaänieten!) zichtbare belijdenis van zijn geloof in de HEERE.

Vers 8-9 'Hij brak op': Abram woonde in tenten. Abram gaat naar het gebergte ten oosten van Bethel. Misschien zoekt hij nieuwe weidegrond voor zijn vee. Uit Genesis 13:17 wordt duidelijk dat het ook Gods wil is dat Abram heel het land Kanaän gaat doorkruisen. Zie voor het altaar vers 7. 'En riep de Naam des HEEREN aan': hier wordt waarschijnlijk een gezamenlijke en publieke dienst bedoeld die Abram met zijn gevolg, familie en alle slaven, hield.

Woordstudie

Zegen

Zegen is de vertaling van het Hebreeuwse woord *beracha* en het Griekse *eulogia*.

Als de HEERE zegt: 'Ik zal zegenen', is dat niet zomaar een woord of klank, maar de aanwezigheid van kracht. Als God de zegen gebiedt, komt er ook iets tot stand, zoals Zijn woord altijd uitwerking heeft. Het doet wat Hem behaagt.

In de Bijbel is de zegen altijd verbonden met God. Nooit kan zegen los van de relatie met God ontvangen worden. Mensen kunnen niet over de zegen beschikken. Zegen is nooit 'automatisch' of 'magisch', als een kracht die over een mens uitgestort wordt. Alleen door de zegen te ontvangen, kan de relatie met God in stand blijven. De inhoud van de zegen kan samengevat worden met de woorden van God Zelf: 'Ik zal met u zijn' (Gen. 17:7). In het OT is Gods zegen vaak verbonden met nakomelingen, groei in aantal, of een rijke oogst. Zie bijvoorbeeld Psalm 128. Heel concreet wordt de zegen van de vruchtbaarheid, voorspoed, overvloed en vrijheid benoemd in Deuteronomium 28, waar die nadrukkelijk is verbonden met gehoorzaamheid aan de stem van de HEERE. Daar wordt ook het tegenovergestelde, de vloek, verbonden aan de ongehoorzaamheid aan God woord en Gods wet.

In het OT mocht de priester het volk zegenen. De priesterlijke zegen (Num.6:24-26) geeft een nadere invulling wat de relatie met de HEERE betekent. God beschermt Zijn volk, Hij geeft Zijn liefdevolle gunst, met als doel dat er vrede, heelheid komt.

Ook als mensen elkaar zegenen, blijft het besef nodig dat de bron van de zegen bij God ligt. In de groet 'De HEERE zegene u uit Sion' (Ps. 128:5) is te horen dat de zegen ontspringt op de plaats waar de dienst aan God onderhouden wordt, de tempel.

Mensen kunnen ook God zegenen. Het heeft dan de betekenis van het verheerlijken van God. Het is God prijzen om Zijn zegenende hand. In 1 Kon. 8:14-15 kom je beide betekenissen van het woord naast elkaar tegen.

In het Nieuwe Testament gaat het vooral om de geestelijke zegen van het verbonden zijn met Christus en het deelhebben aan Zijn toekomst: de gave van de Geest, geloof, bekering, een nieuw leven, een nieuw burgerschap, namelijk van het Koninkrijk dat komt. Zie bijvoorbeeld Ef. 1:3b 'Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemel in Christus'. Al zegenend ging Hij ten hemel. De zegen die door Christus naar de mensenharten toekomt, is de vervulling van de zegen die aan Abraham beloofd was. Alle volken kunnen delen in die belofte. We zien de vervulling hiervan op het Pinksterfeest. Wie de zegen van God ontvangt, wil deze zegen ook verspreiden. Zelfs aan vijanden! Mensen kunnen nooit over de zegen beschikken. Het is de zegen van de HEERE, die Hij wil uitdelen.

GELOOFSLEER

DL 2, art. 5	Belofte van het evangelie
NGB art. 27	De kerk
Galaten 3:8-9	Gezegend met de gelovige Abraham

GEBEDSPUNTEN

- Dank de Heere voor Zijn zegen die Hij ons wil geven.
- Bid om zegen voor het volk Israël.
- Bid om geloof in de Heere Jezus als de Messias, onder Joden en heidenen.

PSALM- EN LIEDLIJST

Psalm 105:4, 5 en 22	God zal Zijn waarheid nimmer krenken
Psalm 87:3 en 4	God zal ze Zelf bevestigen en schragen
Psalm 133:3	Waar liefde woont
Psalm 134:3	Dat 's HEERE n zegen op u daal
Psalm 20:1	Zijn zegen nederdalen
Psalm 27:5	Ik zoek de zegen, alleen bij U
Psalm 67:1, 2 en 3	d'Algoede God zij ons genadig

ZB	De HEERE zegene en behoede u Er komen stromen van zegen Heer' ik hoor van rijke zegen Looft de HEERE, alle gij volken Maak ons tot een stralend licht Zegen ons Algoede
----	--

INTRODUCTIE OP DE VERTELLING

Neem een rol/doosje snoep mee en geef deze aan één van de kinderen. Zeg daarbij dat hij de rol krijgt, maar dat het is om uit te delen.

Praat erover door: wie kreeg er snoep? Dat was het kind aan wie je de rol gaf. Maar mocht hij het voor zichzelf houden? Hij mag zelf één snoepje pakken. Maar de andere snoepjes, kreeg het ook om door te geven.

Iets krijgen om door te geven. Dat is wat we vandaag horen in de vertelling. Let maar op: wat krijgt Abram en aan wie wordt het doorgegeven?